

LÁZÁR ERVIN: SZEGÉNY DZSONI ÉS ÁRNIKA

SZKC_102_08

MIBEN VAGYUNK
ÜGYESEK

A modul szerzője: Schüttler Vera

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

2. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Bemelegítő csoportjátékok					
A	Mozdulatjáték. A gyerekek körben állnak, valaki egyszerű mozdulatot tesz, a körben állók megismétlik, majd a mellette álló megint mutat valamilyen mozdulatot, és ez így megy tovább, míg be nem zárul a kör. 3 perc	Egymásra figyelés Észlelés Kreativitás Utánzóképeség	Egész csoport együtt – drámajáték		
B	Térkitöltő játék. Jól körülhatárolt térben úgy kell a gyerekeknek elhelyezkedniük, hogy egyenletesen töltsék ki a teret. Se zsúfoltság, se üresség ne legyen sehol. 3 perc	Együttműködés Egymásra figyelés Alkalmazkodóképesség	Egész csoport együtt – drámajáték		
I/b A mese megismerése					
A	A mese meghallgatása. 5 perc	Empátia Auditív figyelem Hallás utáni szövegértés	Egész csoport együtt – tanári felolvasás		P1 (Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika – részlet)
B	A mese egyéni olvasása. 10 perc	Empátia Figyelmes olvasás Szövegértés	Önálló munka – olvasás	D1 (Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika – részlet)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A mese kiscsoportban történő olvasása. 15 perc	Együttműködés Figyelmes olvasás Szövegértés Logikus gondolkodás	Kooperatív tanulás – mozaik	D1 (Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika – a meserészlet négy részre osztva)	
II. Az új tartalom feldolgozása					
II/a Tulajdonságok gyűjtése					
A	Milyen volt Ipiapacs? A gyerekek kiscsoportban összegyűjtik Ipiapacs külső és belső tulajdonságait. A tulajdonságokat kis kártyákra írják. 7 perc	Együttműködés Gondolkodás Szókincsfejlesztés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Kis kártyák, ce- ruza	
B	A gyerekek egyénileg összegyűjtik Ipiapacs külső és belső tulajdonságait, majd kis kártyákra írják. 7 perc	Gondolkodás Szókincsfejlesztés	Önálló munka – tu- lajdonsággyűjtés	Kis kártyák, ce- ruza	
C	Megadott állítások közül az Ipiapacsra vonatkozó igaz állítások kiválogatása kiscsoportban. 7 perc	Összehasonlítás Megkülönböztetés Szókincsfejlesztés Együttműködés	Kooperatív tanulás – szóforgó	D2 (Állítások Ipi- apacsról)	
D	A tanulók lerajzolják Ipiapacsot úgy, ahogy a történet alapján elképzelik. 7 perc	Fantázia Rajzkészség	Önálló munka – raj- zolás	Papír, ceruza	
II/b Bemutató					
A	Az egyénileg, illetve csoportosan kiválogatott kártyák a táblára kerülnek. 5 perc	Empátia Tolerancia	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		Gyurmaragasztó, üres felület

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A rajzok bemutatása néhány tulajdonság megnevezésével. 5 perc	Figyelmes hallgatás Verbális kifejezőképesség	Kooperatív tanulás – szóforgó		Gyurmaragasztó, üres felület
II/c Saját tulajdonságok felismerése					
A	A gyerekek a táblára került tulajdonságokból kiválogatják azokat, amelyek csoportban mindnyájukra jellemzőek. 5 perc	Önismeret Együttműködés Kommunikáció Vitakészség Kritikai gondolkodás	Kooperatív tanulás – ablak	Papír, ceruza	
B	A párok a táblára került tulajdonságok közül kiválogatják azokat, amelyek mindkettőjükre igazak. 5 perc	Önismeret Együttműködés Kommunikáció Vitakészség Kritikai gondolkodás	Kooperatív tanulás – feladatküldés	Papír, ceruza	
C	A tanulók egyénileg kiválogatják azokat a tulajdonságokat, amelyekről úgy gondolják, jellemzőek rájuk. 5 perc	Önismeret Összehasonlítás Válogatás	Önálló munka – listakészítés	Papír, ceruza	
II/d Bemutatás					
A	Az összegyűjtött tulajdonságok közös megbeszélése. 6 perc	Figyelmes hallgatás Verbális kifejezőképesség	Egész csoport együtt – megbeszélés		
II/e Az „ügyességek” összegyűjtése					
A	A gyerekek írásban összegyűjtik, miben lehet ügyes valaki. 5 perc	Gondolkodás Kreativitás	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Papír, ceruza	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A gyerekek összegyűjtik és lerajzolják, miben lehet ügyes valaki. 5 perc	Gondolkodás Kreativitás	Önálló munka – rajzolás	Papír, ceruza	
C	A kiválasztott ügyességek eljátszása a csoporttagoknak. 5 perc	Kreativitás Önkifejezés	Kooperatív tanulás – szóforgó	Papír, ceruza	
II/f Bemutató					
A	Az egyénileg és a csoportok által összegyűjtött „ügyességek” összegzése (a tanár felírja a táblára, csomagolópapírra, fóliára stb.). 5 perc	Empátia Tolerancia Figyelmes hallgatás	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		Csomagolópapír, fólia, filctoll
II/g Saját „ügyességek” kiválasztása					
A	Az összegyűjtött ügyességek közül a tanulók azokat választják ki és írják kis kártyákra, amelyekben ügyesnek tartják magukat. 7 perc	Önismeret, Összehasonlítás Megkülönböztetés	Önálló munka – válogatás	Kis kártyák, ceruza	
II/h Ügyesség-babzsák készítése					
A	Közös babzsák készítése. Három oldalán előre megvarrt, felül nyitott zsákot megtöltenek a gyerekek babbal, és a babon kívül mindenki beledobhatja az előzőekben felírt ügyességei közül azt, amelyet a közös ügyességzsákba szívesen beletenne. (A zsák megtöltése után a tanár összevarrja a még nyitott oldalt.) 8 perc	Együttműködés Önismeret	Kooperatív tanulás – szóforgó		Előkészített babzsák, babszemek, tű, cérna

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/i A fejlődés útjai					
A	A gyerekek párban megbeszélik, miben szeretnének ügyesebbek lenni, és miért. 12 perc	Önismeret Önreflexió Empátia Tolerancia Szóbeli kifejezőkészség	Kooperatív tanulás – háromlépcsős interjú		
B	Mindenki leírja vagy lerajzolja, miben szeretne ügyesebb lenni, és miért. 12 perc	Önismeret Önreflexió Írásbeli kifejezőkészség Rajzkészség	Kooperatív tanulás – plakát		Papír, ceruza, csomagolópapír, ragasztó, olló, filctoll
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Megoldások gyűjtése					
A	Az előző páros munkának kiscsoportos megbeszélése, majd valamilyen érzés vagy történet elmesélése az egész osztálynak. 8 perc	Empátia Figyelem Tolerancia	Egész csoport együtt – beszélgetés		
B	A leírt történetek és rajzok bemutatása, az általuk felvetett gondolatok, érzések megbeszélése. 6 perc	Empátia Figyelem Tolerancia Kommunikáció Verbális kifejezőkészség	Egész csoport együtt – felolvasás, beszélgetés		

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
III/b Értékelés					
A	Önértékelés megadott szempontok alapján. A gyerekek megbeszélik meg, melyik „ügyességüknek” örülnek a legjobban és miért. (Játszhatjuk úgy, hogy a gyerekek egymásnak dobják a babzsákot, s akihez kerül, az válaszol a kérdésre, majd továbbdobja valakinek.) 10 perc	Önismeret Beszédkészség Szókincs	Egész csoport együtt – beszélgetés		
B	A tanulók beszélgetnek az ügyesség értékéről és fontosságáról, arról, hogy milyen szerepet játszik Ipiapacs életében és a saját életükben. 10 perc	Empátia Tolerancia Figyelem Véleményalkotás Vitakészség	Egész csoport együtt – beszélgetés		
C	Konkrét esemény, helyzet felidézése, megbeszélése, amely valamilyen „ügyesség” segítségével oldódott meg. 10 perc	Egymásra figyelés Emlékezet Gondolkodás Verbális kifejezőkészség	Kooperatív tanulás – szóforgó		
D	Ügyességi játékok a közösen elkészített babzsákkal. 10 perc	Együttműködés Motoros koordináció	Egész csoport együtt – játék		

MELLÉKLETEK

DIÁKMELLÉKLETEK

D1

Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika (Részletek) (d1)

D2

Állítások Ipiapacsról (d2)

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1

Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika (Részletek) (d1)

MELLÉKLETEK

P1 Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika
(Részletek)

Bátran lépeget Árnika a kacsával – aki persze, jól tudjuk, nem volt más, mint szegény Dzsoni –, de azért a szíve közepén ott homálylott egy picinyke félelem: ej, csak ne találkozzon azzal az Ipiapaccsal, azzal a hírhedett rablóval.

De bizony alig gyalogolt fél mesebeli mérföldet, megzörrent ám mögötte egy bokor, ijedten megpördült Árnika, jaj ki az, hát egy marcona, bajszos ember ugrott elő a bokrok mögül.

- Pénzt vagy életet! – mondta vérfagyasztó hangon.
- Jaj, istenem, kedves Ipiapacs, te hírhedett rabló – mondta Árnika, mert persze rögtön tudta, kivel van dolga –, kegyelmezz, nincs nekem egy megveszekedett vasam se!
- De kacsád van – mondta Ipiapacs. – Akkor kacsát vagy életet!

Már lépett is, hogy elvegye a kacsát Árnikától.

- Akkor inkább az életem – mondta nagy elhatározással Árnika, és a háta mögé dugta szegény Dzsonit. Ipiapacs, a hírhedett rabló hahotázni kezdett.
- Velem akarsz te ellenkezni – hahotázott –, ha rád fújok, elszállsz, mint a pitypang bóbítája.
- Árnika – suttogta szegény Dzsoni –, változzunk át.

S Árnika már mondta is:

- Legyek én kacsá, s szegény Dzsoni az ember. – S hopp már úgy is volt.

Ipiapacs, a hírhedett rabló kinyújtotta a kezét Árnika felé, már-már megragadta, amikor legnagyobb ámulatára a gyenge lányka helyett egy jól megtermett, izmos fiatalember állt vele szemben. Na, gondolhatod, leesett az álla. De azért elordította magát:

- Ide a kacsát!

Mire szegény Dzsoni két akkora pofont adott Ipiapacsnak, a hírhedett rablónak, hogy fölkiáltott tőle:

- Nagybőgő! – ugyanis nagybőgőnek nézte az eget.

*

...üldözőbe vették szegény Dzsonit. S bizony délfelé már ott voltak a nyomában, egykettőre utolérték. Éppen egy dinnyeföld közepén járt szegény Dzsoni, s mivel okosabb nem jutott eszébe, a dinnyéssel kezdte hajigálni Ipiapacst és bandáját. Na és lássál csodát, a rablók olyan ügyesen kapták el a dinnyét, hogy egy se törött össze, fejfel, lábbal könnyedén szelídítették meg a röpködő dinnyét, akár a legjobb futballisták a pályán a labdát. Ámulva nézte őket szegény Dzsoni, a rablók meg biztatták:

- Dobálj még, ez nagyon jó játék!
- Nahát – mondta szegény Dzsoni –, hogy nektek micsoda csudálatos gömbérezetek van!
- Micsodánk? – kérdezte Ipiapacs, a hírhedett rabló.
- Gömbérezetek – ismételte meg szegény Dzsoni –, belőletek egy nagyszerű futballcsapat válna.

Csak nézték a rablók. Futball? Az micsoda? Szegény Dzsoni nagy hirtelen összeeszkábált egy rongylabdát, s megtanította a rablókat a futball szabályaira.

- Mi az, hogy kézzel nem szabad a labdához érni – harciaskodott Ipiapacs, a hírhedett rabló –, nekem mindent szabad!
- Lehet, hogy különben mindent szabad – magyarázta neki szegény Dzsoni –, de a futballban kézzel érni a labdához tilos, mert szabadrúgás jár érte.